

JATOR

e-ISSN: 2717-8951

Journal of Applied Tourism Research

Online, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jator>

Volume: 5(1), 2024

Av turizminin iktisadi etkisinin tespit edilmesi: Balıkesir ili örneği

Determination of the economic impact of hunting tourism: The case of Balıkesir province

Oğuz Çam¹, Hakkı Çılgınoğlu²

¹Bil. Uzm., Kastamonu Üniversitesi, oguzcam911@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3222-3367>.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, hcilginoglu@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6787-3397>.

Makale Bilgisi	Öz
<p>Araştırma Makalesi</p> <p>Gönderilme: 07 Mayıs 2024 Düzeltilme: 25 Mayıs 2024 Kabul: 29 Mayıs 2024</p> <p>Anahtar kelimeler: Av Avcılık Av Turizmi Balıkesir İli Yaban Hayatı</p>	<p>Av turizmi özel ilgi turizm çeşidi içinde sayılmaktadır. Av turizminin istihdam oluşturma, ekonomik gelişim ve kalkınmaya destek olma, izinsiz avlanmaların önüne geçme gibi kayda değer potansiyel ve etkileri vardır. Türkiye’de ve dünyada çeşitli alanlarda av turizmi etkinlikleri yapılmaktadır. Bu etkinlikler sayesinde önemli ekonomik kazançlar sağlanmaktadır. Bu bilgilerden hareketle av turizmi sayesinde ekonomik canlanmaların oluştuğunu veya geliştiğini ifade etmek mümkündür. Bu görüşler ışığında av turizmi noktasında bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Balıkesir ilinin av turizminin iktisadi etkisinin tespit edilmesidir. Bu tespit etme işleminde 2023-2024 av yılı esas alınmıştır. Söz konusu çalışma, Balıkesir ilinin av turizmi sayesinde ne kadar iktisadi gelir sağladığının öğrenilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın yöntemi, derlemedir. Çalışmanın verileri T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı 2. Bölge Müdürlüğü Balıkesir Şube Müdürlüğü tarafından sağlanmıştır. Çalışmanın sonuçları; Balıkesir ilinin 2023-2024 av döneminde av turizminden elde ettiği gelirin toplamının 133.200 Türk lirası olduğunu göstermektedir. Çalışma sonucunda Balıkesir ilinin av turizmiyle ilgili önerilere yer verilmiştir. Genel olarak; ortaya konan bu çalışma Balıkesir ili özelinde av turizmi konusunda önemli bilgiler içermesi noktasında turizm alan yazınına zenginleştirmekte ve geliştirmektedir.</p>
Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 07 May 2024 Revised: 25 May 2024 Accepted: 29 May 2024</p> <p>Keywords: Hunt Hunting Hunting Tourism Balıkesir Province Wildlife</p>	<p>Hunting tourism is considered as a type of special interest tourism. Hunting tourism has significant potential and effects such as creating employment, supporting economic growth and development, and preventing unauthorised hunting. Hunting tourism activities are carried out in various areas in Turkey and in the world. These activities provide significant economic gains. Based on this information, it is possible to state that economic revitalisation has occurred or developed thanks to hunting tourism. In the light of these views, a study was conducted on hunting tourism. The aim of this research is to determine the economic impact of hunting tourism in Balıkesir province. This determination is based on the hunting year 2023-2024. This study is important in terms of learning how much economic income Balıkesir province provides through hunting tourism. The method of this study is compilation. The data of the study were provided by the 2nd Regional Directorate Balıkesir Branch Directorate of the Ministry of Agriculture and Forestry. The results of the study show that the total income of Balıkesir province from hunting tourism in the 2023-2024 hunting period is 133.200 Turkish liras. As a result of the study, suggestions for hunting tourism in Balıkesir province are given. In general, this study enriches and develops the tourism literature in Balıkesir province in terms of containing important information on hunting tourism.</p>

Kaynak gösterimi: Çam, O. (2024). Av turizminin iktisadi etkisinin tespit edilmesi: Balıkesir ili örneği, *Journal of Applied Tourism Research*, 5(1), 28-39.

Giriş

Turizm, insan temelli bir sektördür. Turizm kapsamında türlü turistik aktivite ve etkinlikler yapılmaktadır (Çılğınoğlu ve Çam, 2021). Turizm sayesinde dünyada ve Türkiye’de yüksek miktarda gelir temin edilmektedir. Ülkeler kendi turizm potansiyelini etkin biçimde değerlendirerek ve bu çerçevede kayda değer gelişmeler sağlamayı isteyerek ekonomisini canlandırmayı hedeflemektedir (Çam ve Çelik, 2022). Turizm gelirlerinin fazla olduğu ülkeler göz önüne alındığında bu ülkelerin çoğunlukla gelişmişlik seviyesinin ve turizme yönelik yatırımlarının yüksek seviyede olduğu görülmektedir (Çam ve Çılğınoğlu, 2021).

Turizm fazla sayıda alt dala ayrılmaktadır ve bu bunlardan birini de özel ilgi turizm çeşidi içinde yer alan av turizmi oluşturmaktadır. Av turizmine katılım gösteren turiste av turisti adı verilmektedir. Av turizmi (bu turizm tipiyle ilgilenen) ülkelerin ekonomisini canlandırıcı bir etki ortaya koymaktadır. Ayrıca bu turizm tipinin, lüks bir turizm tipi olduğu da bilinmektedir. Türkiye’de ve dünyada çok sayıda av turizmi etkinliği organize edilmektedir. Bu organizasyonların gerçekleştirilmesinde ön plana çıkan unsur, av turistlerinin av yapma isteği veya tutkuları olduğu düşüncesidir. Bu düşünce, av turistlerini av turizmine katılma noktasında motive etmektedir (Ege, 2008; Metin ve Ören, 2023; Özer, 2015, s. 2020; Özer ve Cihangir, 2016; Şafak, 2003).

Av turizmi, alternatif turizm türleri içerisinde ülke ekonomisi açısından olabildiğinde önem taşıyan bir gelir kaynağıdır. Zira avcılık oldukça yüksek harcama gerektirdiğinden av turizmi gerçekleştiren turistler, yüksek gelir seviyesinde bulunan tüketicilerdir. Bu hal yerli avcılar için de geçerli olarak görülmektedir (Çolak, 2009, s. 30; Gümüş, 2019, s. 33). Av turizmi avcı turistlere çeşitli deneyimler kazandırmaktadır. Avcı turistlerin av yapma isteklerinin gerçekleştirilmesine olanak sağlanması, söz konusu turistlerin av etkinliği öncesi ve sonrasında çeşitli turizm etkinlik ve aktivitelerine katılım sağlamaları noktasında yönlendirici bir etki sağlanabilmesi bu deneyimler arasında sayılabilmektedir. Ayrıca avcı turistler av turizmi etkinliği vesilesiyle konaklama gerçekleştirme, yiyecek-içecek tüketme, rekreasyon faaliyetlerine katılma, hediyelik ürün satın alma gibi eylemler yapabilmektedirler. Bu durum avcı turistlerin av turizmi kapsamında ziyaret ettiği alanı daha iyi tanımalarına, bu alanın kültürünü daha iyi anlamalarına yardımcı olabilmektedir (Şafak, 2003). Yine ayrıca av turizminin avcı turistler üzerinde sakinleşme, rahatlama, daha dinç olmak, insan ilişkilerinde iyi iletişim, sağlıklı yaşam, doğa bilinci ve disiplin (Olçay ve ark., 2019, s. 288) konularında bir oluşum veya geliştirme sağlayabilmektedir.

Av turizminin olumlu-olumsuz olarak görülen yönleri vardır. Ekonomik gelir oluşturma, av yapma arzusunun gerçekleştirilmesine imkân sağlama, çeşitli turizm etkinlik ve aktivitelere katılım sağlanması noktasında yönlendirici bir etki sağlayabilme av turizminin olumlu yönlerine örnek olarak verilebilirken; hayvanların strese sokulması ve öldürülmesi, hayvanlara acı çektilmesi ve hayvan haklarının ihlali ise av turizminin olumsuz yönlerine örnek olarak verilebilmektedir (Dilek ve Günlü Küçükaltan, 2018; Özer, 2015, s. 2020; Şafak, 2003). Av turizmi çeşitli ülkelerin ekonomik gelirlerini artırmaktadır. Bu vesileyle av turizmi hem ülkelerin ekonomik gelişim ve kalkınmaları hem de genel turizm gelişimi ve tanınırlığı üzerinde olumlu bir etki sağlamaktadır (Geranaz ve Yılmaz, 2022; Karaman ve Gül, 2015; Oğurlu ve Ünal, 2011; Şafak, 2003; Tuna, 2021; Turizme Bakış, 2020; Ulusoy, 2015).

Literatüre göz atıldığında av turizmiyle ilgili yapılan çeşitli çalışmaları görmek mümkündür. Bu çalışmalardan üçüne kısaca aşağıda yer verilmektedir. Söz konusu yer verme durumu bu çalışmanın kapsamının genişletilmesine ve niteliğinin geliştirilmesine yardımcıdır. Özer (2020) çalışması kapsamında Türkiye’nin av turizmi potansiyelini göz önüne sermeyi ve turizm gelirlerinin yükseltilmesinde av etkinliklerinin de değerlendirilmesi hususunda öneriler sunmayı amaçlamıştır. Çalışmada ikincil verilere dayanılarak Türkiye’deki ulusal ve uluslararası av turizminin sayısal değerlendirmeleri ve av hayvanı potansiyeli göz önüne serilmiştir. Bununla beraber çalışma kapsamında birincil verilere erişmek için de alan araştırması gerçekleştirilmiştir. Türkiye’deki avcılara yönelik yapılan anket ile avcılarının demografik özellikleri ve av etkinlikleri için gerçekleştirdikleri harcamalar hususunda veri toplanmıştır. Böylelikle Türkiye’deki av etkinliklerine yönelik gerçekleştirilen harcamaların turizm gelirlerine oranı hesaplanmıştır. Türkiye’deki av etkinliklerine yönelik gerçekleştirilen harcamaların turizm gelirlerinin yaklaşık olarak %7’sine karşılık geldiği belirlenmiştir. Hatta Türkiye’deki avcılarının (avcı turistler) fikirlerindeki av turizminin olumsuz algısının olumluya çevrilmeye çalışıldığı görülmüştür. Bununla beraber avcılarının (avcı turistler) gerçekleştirdikleri her bir avcılık etkinliğinin av turizmi kapsamı altında değerlendirildiğinin bilinmesi gerektiği üzerinde durulmuştur (s. 71).

Ulusoy (2015) çalışması kapsamında av turizminin kırsal turizm yönünden önemi ile kırsal kalkınmaya etkilerini göz önüne sermeyi ve bunları irdelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada av turizminin kırsal turizm yönünden önemli olduğu ve kırsal kalkınmaya önemli anlamda birçok etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir (s. 74,79,80). Şengül ve Çılğınoğlu (2022) çalışmaları kapsamında av turizmi etkinliklerinin Kastamonu iline kazandırdığı ekonomik etkileri

tespit etmeyi ve bu etkilerin yükseltilmesi için ilgili paydaşlar yönünden farkındalık meydana getirmeyi amaçlamışlardır. Bu doğrultuda 2021-2022 av sezonunda Kastamonu ilini ziyaret eden yerli-yabancı turistlere yönelik olarak ilgili kurumların kayıtları incelemeye alınmıştır. Gerçekleştirilen incelemeler sonucunda av turizminden kayda değer miktarda bir ekonomik gelirin sağlandığı tespit edilmiş ve bu ekonomik gelirin yükseltilmesi noktasında birtakım önerilerde bulunulmuştur (s. 1333).

Bu bilgiler ışığında av turizmi konusuna ilgi duyulmuş ve bu konuda bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Zira hâlihazırda birtakım kişilerin avlanma eylemi gerçekleştirmek üzere yurt içi ve/veya yurt dışı alanlara seyahat yapabildikleri bilinmektedir. Bu da avlanma eylemi gerçekleştirilecek veya gerçekleştirilen yurtların ekonomi ve turizm sektörlerinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Bayer, 1992; Şengül ve Çılgınoğlu, 2022). Av turizminin ülke, bölge ve yöre özelinde yaptığı ekonomik etkilerin tespit edilmesi, söz konusu alanların av turizmi alanında sahip olduğu konuma açıklık getirilmesi, av turizmi potansiyelinin saptanması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi, av turizmi etkinlik ve aktivitelerin tanınırlığının artırılması, av turizminden sağlanan ekonomik gelirin bilinmesi yardımcı olunması anlamında olumlu etkilerde bulunabilmektedir (Emekli, 2015; Özer, 2015, s. 2020; Şafak, 2003; Şengül ve Çılgınoğlu, 2022; Ulusoy, 2015). Bu bilgilerden hareket ederek çalışmada bir yöre üzerine odaklanılmıştır. Bu yöre, Balıkesir ilidir. Zira Balıkesir ilinde birçok genel avlak ve devlet avlağı vardır (Resmî Gazete, 2023, s. 109-117). Ayrıca Balıkesir ilinin birçok alanında farklı av hayvan türleri avlanılabilmektedir (Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2024a). Bu durum çalışma kapsamında Balıkesir ilinin odak nokta olarak tercih edilmesinde etkili olmuştur. Bu çalışmada derleme yöntemi kullanılmıştır. Söz konusu çalışmanın amacı, Balıkesir ilinin av turizminin iktisadi etkisinin tespit edilmesidir.

1.Kavramsal Çerçeve

Av turizmi, turizmin farklı bir uygulama tipidir. Bu uygulama tipi aynı zamanda da lüktür (Özer, 2015; Özer, 2020; Ulusoy, 2015). Av turizmi, av ile yaban yaşamı kaynaklarının kontrol altında yabancı ve yerli avcılarının kullanımlarına sunulmasını, bu kaynakların turistik ve rekreasyonel açılarından değerlendirilip ülke turizmine ve ulusal ekonomiye destek sağlamasını amaç edinen faaliyetlerdir ve bu faaliyetler kimi zaman sportif olta balıkçılığı, kimi zaman av, kimi zaman da av ile yaban hayvanları gözlem turları, film ve fotoğraf çekimleri için olabilmektedir (Emekli, 2015; Ulusoy, 2015). Av turizmi kişilerin doğaya geri dönüş eğilimiyle beraber artmaktadır (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2009; Özer, 2020). Av turizmi kapsamında yöresel ve ekolojik kıymetlere öncelik tanınması temeldir (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012).

Yenilenebilir doğal kaynakların parçası olan av hayvanlarının av turizmi çerçevesinde avlandırılması ile avlakların muhafaza edilmesi, kaçak ve usulsüz avlanmanın önlenmesi ile sürdürülebilir avcılık bilincinin oluşum ve yaygınlaşmasında av turizmi uygulamaları kayda değer derecede etkindir. Av turizminden sağlanan gelirlerin kayda değer bir bölümü yaban hayvanları ve yaşamının muhafaza edilmesi karşılığında katılım payı olarak aktarımı yapılmaktadır. Böylelikle hem kırsal kalkınmaya katkı sağlanmakta hem de bulunan yöredeki yaban yaşamının muhafaza edilmesine direkt olarak destek ve etkisinin temin edilmesi hedeflenmektedir (Anonim, 2008; Oğurlu ve Ünal, 2011).

Avcılık diğer turizm aktivitelerine nazaran daha yüksek oranda harcama gerektirmektedir. Av turizmi faaliyetleri bundan dolayı ülke ekonomileri yönünden de olabildiğince kayda değer bir gelir kaynağıdır (Ege, 2008; Küçükaskan, 2007; Saatçı ve Güdü Demirebulat, 2019). Av turizmi sayesinde otlaklar ve boş araziler kamping alanı ve karavan olarak değerlendirilebilmektedir. Bu kapsamda marjinal tarımsal alanlar kullanıma sunulmaktadır. Aslında bu çeşit yerlerde tarımsal faaliyetler yapmak da zordur. Avlakların kurulması halinde ise av turizmi aracılığı ile erişilebilirliği olmayan kırsal yerlerdeki pazara erişilemeyen tarımsal ürünlerin tüketimi de temin edilebilecektir (Şafak, 2003).

Av turizmi kapsamında hedeflenen temel çeşitler arasında; kemirgenler, su kuşları (kazlar, ördekler) ve daha büyük toynaklı hayvanlar bulunmakta fakat kediler (vahşi kedigiller), gelincikler, tilkiler, kurtlar ve ayılar gibi etçil hayvanlar da bu grup içerisinde yer almaktadır. Bir avlanma faaliyetinin av turizmi bağlamında değerlendirilmesi için her daim yaşanan alandan diğer bir alana seyahat yapılması, seyahat yapılan alanda geceleme yapılması, turizm hizmet sektöründe bulunan işletmelerden (av çiftlikleri, tur rehberleri gibi) yararlanılması ve işletmelere verdiği hizmetler karşılığında ücret ödenmesi gerekmektedir (Bauer ve Herr, 2004; Geranaz ve Yılmaz, 2022).

Av turizminin varlığı, av hayvanlarının sayısına ve çeşitlerinin farklılığına bağlı olarak bir taraftan hayvan soylarını sonsuza kadar devam ettirebilecekleri ve genetik tür lülüğe imkân verecek kadar fazla sayıda olmasını gerektirmekte, diğer taraftan da hayvanların yaşamını devam ettirdikleri doğa parçasının kaldırabileceğinden de fazla olamamasını mecburi kılmaktadır. Av turizmi genel kanının tersine yaban yaşamını yok etmemekte, muhafaza etme ve değerlendirme ilkesi doğrultusunda geliştirmektedir. Hâlihazırda yerkürede pek fazla ülke av turizminden

sağladığı gelir ile doğal yaşamını muhafaza etmeyi ve geliştirmeyi başarabilmektedir (Ulusoy, 2015).

Av turizmi geniş bir çarpan etkiye sahiptir. Av turizmi ülkelerin ekonomisine kayda değer oranda katkılar yapmaktadır (Özer, 2020; Şafak, 2003). Av turizmine katılım gösterecek turistlerin gereksinim duydukları araç ve donanımların her bir tanesi av turizmi için teknik nitelikler gerektirmektedir. Giyilecek ayakkabıdan arazi vasıtasına, değerlendirilecek mermiden rehberlere kadar her bir tanesinin av turizmi için tasarlanması gerekmektedir. Av bayisinden markete, tüfek firmalarından av alanında bulunan halka kadar seri ve sıcak iktisadi döngü meydana getirmektedir (Özer, 2015; Özer, 2020). Av turizmi çerçevesinde gerçekleştirilen av organizasyonlarında; sürençi¹, kılavuz, rehber hizmetleri için istihdam oluşturulmaktadır. Hatta ulaşım, konaklama, alışveriş, yem gibi farklı sektörlerle de destek sağlanmaktadır (Özer, 2020; Şafak, 2003).

Av turizmi ulusal ve uluslararası alanlarda yaygınlıkla gerçekleştirilmektedir (Özer, 2015; Özer, 2020). Avcılar av turizmi etkinlikleriyle yaban hayvanlarının post, diş, boynuz vb. anı değeri taşıyan bölümlerine sahip olmakla beraber farklı kültürleri tanıma ve farklı alanları görme imkânı yakalamaktadırlar (Ulusoy, 2015). Bugün birden fazla ülkenin varlıklı avcıları farklı yaban hayvanı çeşitleriyle karşılaşmak ve macera yaşamak için kendi ülkelerinin dışında avlanmayı seçmektedirler. Yine birden fazla ülke yabancıların taleplerini yerine getirmek ve döviz geliri sağlamak için avlaklarını yabancı ve yerli avcılara açmaktadır (Şafak, 2003). Gelişmekte olan ülkeler, kırsal alanlar ve yaban hayvanları bakımından zenginlik, çeşitlilik ve değer taşıyan ülkeler gibi kimi ülkeler de ekonomilerindeki yüksek açıkları av turizmi gelirleri sayesinde kapatmaktadır (Karaman ve Gül, 2015; Oğurlu ve Ünal, 2011; Şafak, 2003; Ulusoy, 2015). Av turizminin türlü ülkeler için kayda değer bir gelir kapısı olduğu bilinmektedir. Bilhassa Afrika'nın birden fazla ülkesinde gerçekleştirilen safariler, hem en fazla bilinen av turizmi türüdür hem de bu ülkeler için kayda değer bir ekonomik ögedir. Yeryüzü çapında Afrika, ABD, Kanada, Rusya, İngiltere, Bulgaristan, Moğolistan ve Polonya'da türlü hayvanların avlanmasına dayalı olarak av turizmi yapılabilmektedir. Bununla birlikte av turizmi, Avrupa'daki birden fazla ülke için de kayda değer bir döviz getirisi temin eden bir turizm biçimi olarak görülebilmektedir (Tuna, 2021). Bu bilgilere ilave olarak; yerkürede Makedonya, Romanya, İspanya, Sırbistan, Bulgaristan ve Afrika'nın birtakım alanları av turizmi hususunda ön plana çıkmaktadır. Türkiye'de av turizminin gerçekleştirildiği belli başlı varış yerleri ise Antalya, Isparta, Samsun, Mersin, Adana, Kırklareli, Tunceli (Munzur Vadisi), Muğla (Marmaris), Konya (Bozdağ) ve Bursa'dır (Karacabey) (Geranaz ve Yılmaz, 2022; Turizme Bakış, 2020). Yeryüzü genelinde ilk av turizmi aktiviteleri hâlihazırdan iki yüzyıl öncesine kadar dayanmaktadır. İlk av turizmi aktiviteleri Asya ve Afrika kolonilerinde avlanmaya giden İngiliz avcılarla beraber başlamıştır. Türkiye'de de 1950'li senelerde kuralsız avlanma etkinlikleri ile süreç başlamış, 1970'li senelerde türlü kuralların getirilmesi ile kanuni olarak av turizmi uygulamaları yürürlüğe sokulmuştur. 1971 senesinde yabancı avcıların avlanabilmeleri, seyahat acentesi aracılığı ile Türkiye'ye girebilmeleri ve bir bedel ödeyip avlanabilmelerine ilişkin düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve Türkiye'de ilk av turizmi uygulaması 1977 senesinde yaban domuzu avıyla aktivite edilmiştir. 1984 senesi itibarıyla yerli avcı turistler de av turizmi çerçevesinde avlanmaya başlamışlardır (Alkan, 2014; Başkaya, 1999; Özer ve Cihangir, 2016). Yalnızca av turizminden sağlanan gelirler açısından Türkiye bu alanda gelişmiş ülkeler ile karşılaştırıldığında; ABD Türkiye'nin av turizminden sağladığı gelirden yaklaşık olarak 6.500 kat ve Almanya da yaklaşık olarak 2.500 kat daha çok senelik gelir sağlamaktadır. Yeryüzünde gelişmiş ülkelerin ekonomilerine kayda değer miktarlarda katkı sunan ve turistlerin rağbetlerinin gün geçtikçe arttığı ekoturizm ya da yaban yaşamı temelli turizm etkinliklerinden sağlanan gelirler Türkiye'de arzu edilen düzeyinin ve ülke potansiyelinin olabildiğince gerisindedir. Günümüzde yaban yaşamı temelli turizmden sağlanan gelirlerin yok denecek kadar duruma olmasının en kayda değer sebebi, Türkiye'deki üniversite düzeyinde yaban yaşamı eğitime gereken önemin verilmemesi ve yaban yaşamı üzerine eğitim alan nitelikli personelin eksik olmasıdır. Bu sebeple bütün paydaşlar doğal kaynakların yönetimi konusundaki rol ve sorumluluklarını tam olarak yerine getirmeli ve hem yaban yaşamına ilişkin üniversite düzeyinde eğitimi hem de ilgili kurumlar içerisinde nitelikli personelin görevlendirilmesini mümkün ölçülerde teşvik etmelidir. Böylece Türkiye'de yaban yaşamı yönetimi ve muhafaza edilmesi hususunda gerekli çalışmalar gerçekleştirilip yaban yaşamı temelli turizm gelirleri arzu edilen düzeye yükseltilebileceği, kırsal kalkınma ve koruma faaliyetlerine kayda değer miktarda ekonomik destekler sağlanabileceği düşünülmektedir (Sarı ve Arpacık, 2020, s. 355).

Bugün yerkürede birden fazla ülke av turizmi sayesinde hem av hayvanlarının hayat alanlarını muhafaza edebilmekte hem de ülkesinin ekonomisine destek sunabilmektedir. Türkiye'de de bu yerine getirildiği takdirde Türkiye'nin çok büyük oranda gelir elde edeceği konusunda şüphe bulunmamaktadır. Çünkü sayı olarak azalsa da

¹ Sürençi, yaban hayvanlarını avcıların bek avı yaptıkları noktalara doğru süren/kovalayan kişiye denmektedir. Sürençi bu faaliyet esnasında yanında çeşitli hayvanlar (kopay av köpeği gibi) bulundurabilmektedir (Özer ve Özcan, 2023: 212).

fırsat verildiği zaman yaban hayvanları kısa zaman diliminde popülasyonunu artırabilmektedir. Yaban hayvanlarını muhafaza edecek etkin önlemler alındığı takdirde av turizmi sayesinde çok yüksek oranda gelir sağlanması mümkündür (Unur, 2000; Diktaş, 2006; Oğurlu ve Ünal, 2011). Av turizmi altyapısı iyi planlanır, hazırlanır ve yönetilir ise av turizmi ülkeler için kayda değer kültürel, toplumsal, iktisadi ve ekolojik faydalar sağlamaktadır. Av turizmi plansız ve kontrolsüz şekilde yürütülür ise bu turizm türü sosyo-kültürel yapıya ve doğal kaynaklara büyük zararlar vermektedir (Geray, 1999; Şafak, 2003).

Hayvan temelli turizm etkinliklerinde etik konular ele alındığında; avcılık, avcının mutlu olması, hayvan ve avcı arasındaki tecrübesel ilişkinin güçlenmesi, av ürünlerinin elde edilmesi açısından faydalar sağlamakla beraber bazı etik tartışmaları (hayvanların öldürülmesi, hayvan haklarının ihlal edilmesi) da beraberinde getirmektedir. Yeşil avcılık (yakalama ve serbest bırakma), hayvan ve avcı arasındaki tecrübesel ilişkinin güçlenmesi, doğal yaşamı muhafaza etmesi açısından faydalar sağlamakla beraber bazı etik tartışmaları (hayvanların acı çekmesi, hayvanların stres altında kalması) da beraberinde getirmektedir. Turist menülerinde bulunan yaban hayvanlarının yenilmesi, turistin mutlu olması, yöresel halkın gelir sağlaması açısından faydalar sağlamakla beraber bazı etik tartışmaları (hayvanların öldürülmesi, hayvanlara acı çektirilmesi, hayvanların stres altında bulunması, hayvanların gereğinden çok yok edilmesinin hayvan çeşitleri ve ekosistem üzerinde olumsuz etkiler oluşturması) da beraberinde getirmektedir (Dilek ve Günlü Küçükaltan, 2018, s. 6).

Av ve yaban yaşamı kaynakları, dünya ekosisteminin kayda değer parçalarından biridir (Güneş, 2009). Yaban yaşamı popülasyonları, Türkiye’de ve yeryüzünde gün geçtikçe seri şekilde yok olmaktadır. Bunun sebebi olarak da kişinin etkinlikleri sonucunda çevrenin zarar görmesi ve yaban yaşamı habitatlarının kaybolması gösterilmektedir (Ulusoy, 2015; Usta, 1994). Genel olarak av ve yaban yaşamı hususunda bilinen sorunlar; zirai ilaç kullanımının yaygınlaşması, çevre kirliliği, yanlış arazi değerlendirme stratejileri, yoğun ve kötü değerlendirme, eğitim yetersizliği, kırsal hayattaki yoksulluk, kaçak avcılık, kurallara uymayan avcı sayısının çok olması, av hayvanı sayısının az olması, hayvanların hayat alanlarına zarar verilmesi ve benzeridir. Başiboş ve kaçak avcılığın görünürdeki nedeni, yöresel halk ya da kaçak avcılardır. Bu durumun altında, halkın yüzyıllar evvelinden gelen serbest avlanma alışkanlığının da payı vardır (Pak, Aysabar ve Okumuş, 2022; Ulusoy, 2015). Hatta tarım ve mera alanlarının değerlendirilmeye başlanması, tarım alanında değerlendirilen zirai ilaçların negatif etkileri, küresel ısınma, iklim değişikliği ve bilinçsiz avlanma da yaban hayvanlarının neslini tehlike altına sokmaktadır (Pak ve ark., 2022).

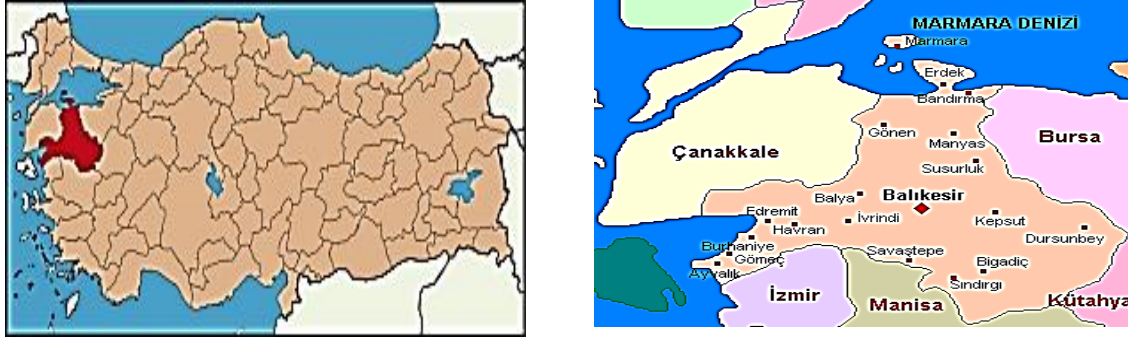
Av kaynaklarının muhafaza edilmesi ve bilhassa bunların değerlendirilmesi ve yönetilmesi büyük bir problem olarak görülmektedir. Başka bir ifadeyle, av kaynaklarının bir taraftan muhafaza edilmesi, diğer taraftan da türlü amaçlar ile değerlendirilmesi birtakım büyük problemleri de birlikteliğinde getirmektedir. Av kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı da denen bu yaklaşıma göre; av kaynakları bir taraftan gelecek nesillere aktarılmalı, diğer taraftan da toplulukların belirli gereksinimlerini yerine getirecek biçimde değerlendirilebilmelidir. Av kaynaklarının sürdürülebilirliği, av kaynaklarının koruma değerlendirme dengesinin gözetilip planlanması, yönetilmesi ve kullanılmasıdır. Av kaynaklarının değerlendirilmesi temel olarak, av hayvanlarının türlü amaçlar ile avlanmasıdır. Avlanmada gözetilen amaçlar ise, et ihtiyacının yerine getirilmesi, talim yapma, spor yapma, eğlenme vb. amaçlar ile olabilmektedir. Avlanmanın özü itibarıyla av kaynakları ve potansiyelinin aza indirgenmesi ve tahrip edilmesi neticesine sebep olacağından planlı ve belirli kurallara tabi olması öngörülmektedir (Güneş, 2009, s. 16).

Balıkesir ilinin yüz ölçümü 14.299 km², nüfusu 1.226.575 (2018 sonu) ve il trafik kodu ise 10’dur. Balıkesir, Ege ve Marmara denizlerine kıyısı olan, Türkiye’nin en fazla adası yapısı altında barındıran doğal, kültürel, tarihi ve arkeolojik güzellikleri sayesinde bir turizm cennetidir. Temiz bulunan deniz suyunun kumlu plajlarla bir araya geldiği, parlak yeşil renkli zeytinlikler ile çevrilmiş koyları, büyüklü küçüklü adaları, yeryüzünde oksijenin en fazla bulunduğu Homeros’un destanında yer alan İda Dağı, kişilere binlerce senedir şifa veren termal kaynaklarıyla Balıkesir ili, Türkiye’de turizmin ilk başladığı alanlardan biridir (Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2024b). Sahip olduğu turistik ve doğal güzellikleri, sayısız yer üstü ve yer altı kaynakları, derin tarihsel mirası ile kültürel dokusuyla Balıkesir ili, Türkiye’nin kayda değer illerinden bir tanesi olma niteliğini taşımaktadır. Balıkesir ili, Cumhuriyet tarihinde Millî Mücadele devriyle başlayan önemini hâlihazırda da hem kültürel hem de tarihi yönden sürdürmekte ve böylelikle il kimliğine kayda değer destekler sunmaktadır (Güler ve ark., 2016, s. 96-97).

Balıkesir, Anadolu’nun kuzeybatısında bir kıyısı Ege Denizi’ne, başka bir kıyısı Marmara Denizi’ne açılan bir coğrafi konuma sahip olan, fazla sayıda adası olan, uygun iklim niteliklerinin meydana getirdiği flora ve fauna çeşitleri bulunan, Türk ve Hristiyan devirlerine has olan zengin kültür kaynakları gibi turistik kaynakları bulunan bir ildir (Gürdal, 2006, s. 229; Özdemir Yılmaz ve Kafa Gürol, 2012, s. 28). Balıkesir ili Anadolu Yarımadası’nın kuzeybatı kısmında bulunmaktadır. Balıkesir ilinin büyük bir kısmı Marmara Bölgesinin güney tarafında, küçük bir

kısmı da Ege Bölgesinin kuzey tarafında yer almaktadır. Balıkesir ilinin batısında Ege Denizi ile Çanakkale İli, doğusunda Kütahya ile Bursa illeri, güneyinde Manisa ile İzmir illeri ve kuzeyinde de Marmara Denizi yer almaktadır (Kumartaşlıoğlu, 2006, s. 1).

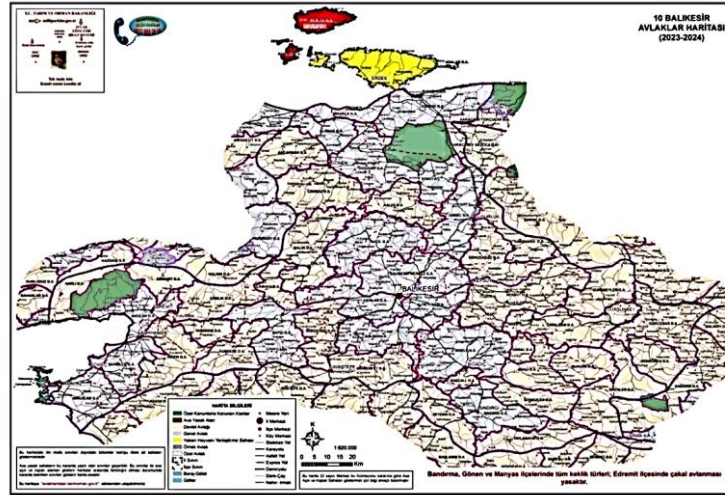
Araştırma kapsamında belirtilmesi uygun görülen bir harita vardır. Bu harita, Balıkesir ilinin coğrafi konumunu gösteren bir haritadır. Bu harita Balıkesir ilinin lokasyonunun öğrenilmesi veya hatırlanması bağlamında önem taşımaktadır. Ayrıca harita söz konusu ilin coğrafi konumuna ilişkin yazılı bilgilerin görsel bilgilerle desteklenmesine olanak sağlamaktadır.

Harita 1. Balıkesir ilinin coğrafi konumu

Kaynak: Türkan ve Önder'den (2011: 71) alınmıştır.

Hayatsal bir dürtü olan yaşamda kalabilme içgüdüleriyle kişiler meydana getirdikleri toplum içinde ve başka topluluklar ile kısıtlı olan kaynakları sınırsız gereksinimlerini yerine getirmek amacıyla bazı iktisadi ilişkiler içine girmişlerdir. Var olan topluluklar gelişim gösterdikçe iktisadi ilişkiler de gelişim ve değişim süreci içerisine girmiştir. Bu durum da belirli bir iktisadi yapının meydana gelmesini sağlamakla beraber türlü sektörler arasındaki ilişkilerin de meydana gelmesinin temelini atmıştır. Ayrıca iktisadın belirli bir alandaki iktisadi etkinlikler neticesinde gelişim gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda bu durum Balıkesir ili için de değerlendirilebilmektedir. Bu etkinlikler Balıkesir ilindeki hayvancılık, tarım, sermaye, ticaret, lojistik ve üretim gibi pek fazla alanı kapsamakla beraber il içindeki mal ve hizmet üretim ve tüketimini de ihtiva etmektedir (Özbey ve Bayraktar, 2023, s. 21).

Harita 2. Balıkesir avlaklar haritası (2023-2024)

Kaynak: Av Yönetimi Bilgi Sistemi'nden (2024) alınmıştır.

Balıkesir ilinin antik çağlara dek uzanan derin ve sırsız dolu bir geçmişi bulunmaktadır. Balıkesir iline, iklimi, verimli toprakları, konumu, mitolojik efsaneleri ile uygarlığın beşiğini meydana getiren Türkiye'nin kayda değer illerinden biri denebilmektedir. Balıkesir ili, hem Marmara hem de Ege Bölgesinde yer almasından dolayı bünyesi altında barındırdığı birbirinden zengin çeşitli etnik yapıları ve kültürel etkileşimleri ile önemli bir ildir. Bu il geçmişten hâlihazıra tarihin pek fazla yerinde isminden söz ettirmesinin yanı sıra mitolojik efsaneler içinde kendine yer edinmiştir (Özbey ve Bayraktar, 2023, s. 39).

Balıkesir ili geçmişten hâlihazıra kadar sahip olduğu iktisadi yapısını, tarımını, sanayisini, kültürel zenginliklerini ve ulaşım potansiyelini günden güne artırmaktadır. Bölgeye yapılan yatırımlar Balıkesir ilinin gelişmesine destek olmakta ve ulaşım konusunda yaşanan gelişimler de söz konusu ilin sahip olduğu piyasa ağının daha da genişlemesini sağlamaktadır (Özbey ve Bayraktar, 2023, s. 39). Balıkesir ilinin av turizmi konusunda kayda değer bir gücü ve önemi vardır. Balıkesir ili sahip olduğu av turizmi kaynakları sayesinde turistik anlamda çeşitli avantaj ve fırsatları elinde bulundurmaktadır. Balıkesir ilinde 29 tane devlet avlak sahası, 16 tane genel avlak sahası, 4 tane tabiat parkı, 2 tane milli park, 2 tane mahalli öneme haiz sulak alan, 1 tane yaban hayatı geliştirme sahası, 1 tane tabiatı koruma alanı, 1 tane Ramsar alanı ve 1 tane de ulusal öneme haiz sulak alan yer almaktadır (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı DKMP Bursa 2. Bölge Müdürlüğü, 2024, s. 1-2). Bu bilgilerden hareket ederek Balıkesir Avlaklar Haritasına (2023-2024) Harita 2’de yer verilmiştir. Harita 2’ye bakıldığında Balıkesir ilinin çok sayıda avlağa sahip olduğu görülmektedir. Bu avlakların isimlerine aşağıdaki tabloda (Tablo 1) yer verilmiştir.

Tablo 1. Balıkesir ilinin devlet avlakları ve genel avlakları

BALIKESİR İLİNİN DEVLET AVLAKLARI VE GENEL AVLAKLARI	
Balıkesir İlinin Devlet Avlakları	
<i>Balya İlçesi Balya Devlet Avlağı</i>	<i>Havran ve İvrindi İlçeleri Taşarası Devlet Avlağı</i>
<i>Bigadiç İlçesi Karal Devlet Avlağı</i>	<i>Havran, İvrindi, Balya ve Edremit İlçeleri Çamlık Devlet Avlağı</i>
<i>Bigadiç, Sındırgı ve Dursunbey İlçeleri Adalı Devlet Avlağı</i>	<i>İvrindi ve Balya İlçeleri Çamucu Devlet Avlağı</i>
<i>Burhaniye, Havran, Gömeç ve Ayvalık İlçeleri Kırtık Devlet Avlağı</i>	<i>İvrindi ve Havran İlçeleri Kuşdere Devlet Avlağı</i>
<i>Dursunbey İlçesi Durabeyler Devlet Avlağı</i>	<i>Kepsut ve Susurluk İlçeleri Gökçeada Devlet Avlağı</i>
<i>Dursunbey İlçesi Gökçedağ Devlet Avlağı</i>	<i>Kepsut ve Susurluk İlçeleri Karşıyaka Devlet Avlağı</i>
<i>Dursunbey İlçesi Yassıören Devlet Avlağı</i>	<i>Savaştepe ve Altıeylül İlçeleri Danişment Devlet Avlağı</i>
<i>Dursunbey ve Kepsut İlçeleri Çatalçam Devlet Avlağı</i>	<i>Savaştepe, İvrindi ve Altıeylül İlçeleri Sarıbeyler-Gökçeyazı Devlet Avlağı</i>
<i>Dursunbey, Bigadiç ve Sındırgı İlçeleri Alaçam Devlet Avlağı</i>	<i>Sındırgı İlçesi Gümeçler Devlet Avlağı</i>
<i>Dursunbey, Kepsut ve Altıeylül İlçeleri Kepsut Devlet Avlağı</i>	<i>Sındırgı İlçesi Seydan Devlet Avlağı</i>
<i>Edremit ve Havran İlçeleri Edremit Devlet Avlağı</i>	<i>Sındırgı İlçesi Yaylabayır Devlet Avlağı</i>
<i>Edremit ve Havran İlçeleri Narlı Devlet Avlağı</i>	<i>Sındırgı ve Bigadiç İlçeleri Adaçalı Devlet Avlağı</i>
<i>Erdek ve Marmara İlçeleri Adalar Devlet Avlağı</i>	<i>Sındırgı ve Dursunbey İlçeleri Örenler Devlet Avlağı</i>
<i>Gönen İlçesi Akçapınar Devlet Avlağı</i>	<i>Susurluk, Karesi ve Manyas İlçeleri Kalfa Devlet Avlağı</i>
<i>Gönen, Manyas ve Bandırma İlçeleri Cambaz Devlet Avlağı</i>	
Balıkesir İlinin Genel Avlakları	
<i>Altıeylül ve Kepsut İlçeleri Altıeylül Genel Avlağı</i>	<i>Gömeç, Burhaniye ve Ayvalık İlçeleri Kumgedik-Şahinler Genel Avlağı</i>
<i>Altıeylül, Balya ve İvrindi İlçeleri Aşıklar Genel Avlağı</i>	<i>Gönen ve Bandırma İlçeleri Aladağ Genel Avlağı</i>
<i>Ayvalık ve Gömeç İlçeleri Kırcalar Genel Avlağı</i>	<i>Karesi, Kepsut ve Susurluk İlçeleri Merkez Genel Avlağı</i>
<i>Balya ve Karesi İlçeleri Ilıca Genel Avlağı</i>	<i>Manyas, Gönen ve Bandırma İlçeleri Doğanca Genel Avlağı</i>
<i>Bandırma ve Gönen İlçeleri Edincik Genel Avlağı</i>	<i>Savaştepe ve Altıeylül İlçeleri Baldan Genel Avlağı</i>
<i>Bandırma ve Gönen İlçeleri Misakça Genel Avlağı</i>	<i>Savaştepe, İvrindi ve Havran İlçeleri Şapçı Genel Avlağı</i>
<i>Bigadiç, Sındırgı ve Altıeylül İlçeleri İskele Genel Avlağı</i>	<i>Sındırgı İlçesi Sındırgı Genel Avlağı</i>
<i>Edremit, Havran, Burhaniye ve Gömeç İlçeleri Avcılar Genel Avlağı</i>	<i>Susurluk, Bandırma, Karesi ve Manyas İlçeleri Göbel Genel Avlağı</i>

Kaynak: Resmî Gazete’den (2023, s. 109-117) parça parça alınmış, sonrasında bir bütün oluşturulmuştur.

Balıkesir ili av turizmi bakımından iyi bir potansiyel sahibidir. Sportif olta balıkçılığının turizm yönünden gelişim göstermeye en uygun alanı Ayvalık-Edremit-Burhaniye bölgesi ile Bandırma ve Marmara Adası olarak görülmektedir. Kara avcılığı için Balıkesir ilinin iç bölgeleri ile Dursunbey Alaçam Dağları, Kazdağları uygundur. Avlanan hayvanlar içerisinde Balıkesir ilinin genelinde en fazla yaban domuzu, çulluk, kınalı keklik, tavşan, bıldırcın ve yaban ördeği bulunmaktadır. Balıkesir ilinin kıyı bölümlerinde ise levrek, sardalya, kefal gibi balıklar ilk sırada olmak üzere her çeşit balık tutulabilmektedir. Balıkesir’in ilçelerindeki avcılıkla ilgili de bilgi vermek istenmiştir (Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2024a):

- Sındırgı: Sındırgı İlçesinin su ve kara avcılığı yönünden zengin bir potansiyeli vardır. Dağlarda domuz, tavşan, keklik ve tilki avı; Çaygören Barajı'nda da ördek ve sazın avı gerçekleştirilmektedir.
- Havran: Çınarlıhan sularında alabalık yetiştiriciliği gerçekleştirilmektedir.
- Erdek: Kapıdağ Yarımadası'nda yaban domuzu avlanabilmektedir. Cevizli deresinin alabalık üretme yeri olarak ayrılmıştır.
- Edremit: Bilhassa Kazdağları ve Şahinderesi Mevkii, avcılarının dikkatini üzerine çeken alanlardır. Geyik, kınalı keklik, bıldırcın, yaban kazı, yaban ördeği, tilki, domuz, çakal, ayı ve tavşan avı gerçekleştirilmektedir. Akçay, Ilica ve Altınoluk yörelerinde balıkçılık gerçekleştirilmektedir.
- Burhaniye: Tavşan, bıldırcın ve kınalı keklik avı gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca Burhaniye İlçesine 43 kilometre mesafede Gökçedağ düzü avcılar için uygun bir alandır.
- Ayvalık: Deniz ürünlerinden mercan, karagöz, çipura, papalina, barbun, supya, kalamar, midye, karadiken, ıstakoz avlanılan çeşitlerdir. Kılıcı midye çeşidinin üretimi ise Türkiye'de yalnızca Ayvalık'ta Çamlık ve Kumru köylerinde gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra kara avcılığı olarak; bıldırcın, karatavuk, tavşan, yaban domuzu, tahtalı, kaz, çulluk ve ördek avı gerçekleştirilmektedir.

Balıkesir ilinde (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı DKMP Bursa 2. Bölge Müdürlüğü, 2024, s. 15);

- 2003-2020 seneleri arasında 468 avcı eğitim kursu açılmış ve 13.155 bireye avcılık belgesi verilmiştir.
- 2003-2020 yılları arasında av koruma çalışmaları kapsamında 5.392 avcı denetlenmiştir. Yasaya aykırı şekilde av yapan 1.189 birey hakkında işlem gerçekleştirilmiştir. 217 araç-gerece ve 577 yaban hayvanına el konmuştur.

2.Yöntem

Bu çalışmanın amacı, Balıkesir ilinin av turizminin iktisadi etkisinin tespit edilmesidir. Bu tespit etme işleminde 2023-2024 av yılı esas alınmıştır. Söz konusu araştırma, Balıkesir ilinin av turizmi sayesinde ne kadar iktisadi gelir sağladığının öğrenilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın yöntemi, derlemedir. Çalışmanın verileri T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı 2. Bölge Müdürlüğü Balıkesir Şube Müdürlüğü tarafından sağlanmıştır.

3.Bulgular

Araştırma kapsamında önemli olduğu düşünülen veriler iki tabloda toplanmış, daha sonra ise bu tablolar yorumlanmıştır. Bu tablo ve yorumlardan da görüleceği üzere Balıkesir ilinin av turizmi konusunda daha da gelişme gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 2. 2023-2024 av yılı av turizmi kapsamındaki av organizasyonlarına ilişkin av turizmi izleme ve bilgi cetveli

Avlak/YHGS/ MP Adı	Avlanma Şekli	İZİN VERİLEN				AVLANMA DURUMU		TROFE NİTELİKLERİ		ÜCRETLENDİRME		ORGANİZASYON VE SONUCUYLA İLGİLİ	
		Avlanmanın Başlangıç Tarihi	Avlanmanın Bitiş Tarihi	Avcının Uyuştuğu	Kotanın Yerli/Acente/Diplomat/Bakanlık Olma Durumu	Avlanan Sayı	Avlanan Tür	Boynuz/Dış uzunluğu (Sağ)	Boynuz/Dış uzunluğu (Sol)	Avlanma İzin Ücreti (KDV Dahil)	Avlanma Ücreti/İhale Bedeli (KDV Dahil)	Toplam Avcı Katılım Gün Sayısı	Kaçmıcı Hakında Avlandı
Narlı Devlet Avlağı	Sürek	14.01.2024	19.01.2024	Fransız	Acente	1	Yaban Domuzu	20	20	400 TL	14.400 TL	2	1. Hak
Taşarısı Devlet Avlağı	Sürek	14.01.2024	19.01.2024	Fransız	Acente	1	Yaban Domuzu	18	18	400 TL	14.400 TL	2	2. Hak
Narlı Devlet Avlağı	Sürek	14.01.2024	19.01.2024	Fransız	Acente	1	Yaban Domuzu	23	23	400 TL	14.400 TL	2	1. Hak

Tablo 2'ye göre; avlanan hayvanların türü yaban domuzudur. Üç Fransız avcı toplamda üç tane yaban domuzu avlamıştır. İki avcı avını birinci hakkında avlarken; bir avcı da avını ikinci hakkında avlamıştır. Avlar Narlı Devlet Avlağı ve Taşarası Devlet Avlağı'nda avlanmıştır. Trofe nitelikleri (küçükten büyüğe) sırasıyla boynuz/diş uzunluğu (sağ-sol); 18 cm-18 cm, 20 cm-20 cm, 23 cm-23 cm'dir. Avcıların avlanma şekli sürek avıdır (sürek avı). Avlanma 14.01.2024 tarihinde başlamış, 19.01.2024 tarihinde ise sona ermiştir. Avcıların ava katılım gün sayısı ikidir. Kotanın yerli/acente/diplomat/bakanlık olma durumu ise tümünde acentedir. Avlanma izin ücreti toplamı 400 TLx3=1.200 TL'dir. Avlanma ücreti/ihale bedeli (KDV dâhil) 14.400 TLx3=43.200 TL'dir.

Tablo 3. 1 Nisan 2023-31 Mart 2024 av yılı gelirleri ve katılım payı (KTK ve belediyelere aktarılan) tutarı

Tür	Elde Edilen Gelir Toplamı	Protokol Yapılan Yerler İçin		
		Ödenmesi Gereken Toplam Katılım Payı Tutarı	Ödenen Katılım Payı Tutarı	Ödeme Bekleyen Katılım Payı Tutarı
Yaban Domuzu	129.600 TL			

Tablo 3'e göre; yaban domuzu avından (avlanma ücreti/ihale bedeli) elde edilen gelirin toplamı 129.600 TL'dir. Ayrıca T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı 2. Bölge Müdürlüğü Balıkesir Şube Müdürlüğü yetkililerince "Nature Turizm" isimli bir firmanın aracılığıyla 14-19.01.2024 tarihleri arasında dokuz Fransız avcının Narlı ve Taşarası devlet avlaklarında avlandığı bildirilmiştir. Ayrıca avlanma izin ücreti olarak da (9x400=3.600) 3.600 TL alındığı ileri sürülmüştür. Bu bilgiler ışığında avlanma izin ücreti (3.600 TL) ile avlanma ücreti/ihale bedeli (129.600 TL) toplamının 133.200 TL olduğunu öne sürmek mümkündür.

4.Sonuç

Lüks bir turizm tipi olan av turizmi bu turizm tipiyle ilgilenen yörelere ekonomik katkılar sağlamaktadır. Bu katkılar sayesinde yörelerin ekonomik kalkınma ve gelişimlerine destek olunmaktadır. Bu doğrultuda av turizminin ekonomik yönden önem taşıdığı bilgisi açığa çıkmaktadır. Bu bilgiler ışığında av turizmi konusunda bir araştırma yapılmıştır. Balıkesir ilinin av turizminin iktisadi etkisinin tespit edilmesi amaçlanan bu çalışmada Balıkesir ilinin 2023-2024 av döneminde yaban domuzundan (avlanma ücreti/ihale bedeli) elde ettiği gelirin toplamının 129.600 TL olduğu görülmüştür. Avcı turistlerden toplamda 3.600 TL avlanma izin ücreti alındığı dile getirilmiştir. Avlanma izin ücreti ile avlanma ücreti/ihale bedeli toplamının 133.200 TL olduğu görülmüştür. Yetkililer tarafından 2023-2024 av döneminde Balıkesir ili kapsamında çok fazla bir avcı hareketliliği olmadığı ifade edilmiştir.

Balıkesir ilinde 2023-2024 av döneminde-1 Nisan 2023-31 Mart 2024 arasındaki tarihlerde-av turizmi kapsamında sadece Narlı ve Taşarası devlet avlaklarının kullanıldığı görülmüştür. Bunun birçok nedeninin olabileceği düşünülmüştür. Yavuz (2018, s. 41), bunların; iktisadi etkenler (ulaşım basitliği vb.), çeşitli türlerde avlanmak istenen hayvanların ilgili alanda varlık göstermesi, zevk meselesi olması gibi nedenler olabileceğini ifade etmektedir. Balıkesir ilinde 2023-2024 av döneminde katılım gösterilen av turizmi faaliyetlerinin yoğun olarak ocak ayında gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu durum Balıkesir ilinde av turizmi faaliyetlerinin kış mevsiminde yoğunlaştığını akıllara getirmektedir. Balıkesir ilinde av turizmi sayesinde ekonomik gelir artışının sağlanması gibi olumlu etkilerin açığa çıktığını ifade etmek mümkündür. Konuyla ilgili olarak; Osmonaliev (2007, s. 35) ile Şengül ve Çılgınoğlu (2022, s. 1334) da av turizminin ekonomik gelir oluşturma, hayvanların nesillerinin tükenmesinin önüne geçme, doğal dengenin muhafaza edilmesi ve devamlılığının sağlanması noktasında olumlu etkilerinin olabileceğini ileri sürmektedirler.

Balıkesir ilinde korunan alanlara önemli derecede yatırımların gerçekleştirildiği düşünülmektedir. "2003-2020 yılları arasında Balıkesir iline toplam 10.016.423 TL günümüz fiyatları ile toplam 18.653.076 TL yatırım yapılmıştır" (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı DKMP Bursa 2. Bölge Müdürlüğü, 2024: 1) ifadesi de bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Bu korunan alanlar içerisinde av ve yaban hayatı kapsamında önem taşıyan çok sayıda alanın varlığını görmek mümkündür. Bununla birlikte envanter ve izleme projesi oluşturma, seminer düzenleme, eylem planı hazırlama, avcı eğitim kursları açma, avcılık belgesi verme, avcılarını denetleme ve uygunsuz bir durum görüldüğünde onları cezalandırma, gerekli durumlarda av araç-gereci ile yaban hayvanlarına el koyma, birtakım hayvanları tabiata bırakma veya yerleştirme, av hayvanları için tabiata yem bırakma gibi birtakım çalışmaların da Balıkesir ilinin av turizmi yatırımlarının daha iyi ve etkili olması noktasında olumlu yönde bir etki sağlayabileceği düşünülmektedir (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı DKMP Bursa 2. Bölge Müdürlüğü, 2024). Bu bilgilerden de

görülebileceği üzere Balıkesir ilinin av turizmine yönelik önemli yatırımlar yapılmaktadır. Bu yatırımların yüksek maliyetler gerektirdiğini ifade etmek mümkündür. Ayrıca söz konusu çalışmaların daha da iyileştirilmesi ve zenginleştirilmesi bağlamında çeşitli adımların atılmasıyla beraber de Balıkesir ilinin av turizmi hareketliliği artırılabilir.

Çalışma sonucunda ise şu öneriler ifade edilmektedir:

- Balıkesir ili ve çevresindeki iller karşılaştırmalı olarak SWOT analizi tekniğiyle değerlendirilebilir.
- Av turizmi alanında yeterli bilgiye sahip, turizm sektörü hariç diğer sektörlerin katılımcılarının örneklem dâhilinde olduğu bir araştırma ortaya konabilir ve bu araştırma Balıkesir ili odaklı şekillendirilebilir. Böylelikle av turizmi alanında sektörler arası (turizm sektörü dâhil olmaksızın) çeşitli değerlendirmeler yapılacak, söz konusu duruma ilişkin olarak da turizm sektörü hariç diğer sektörlerin av turizmine yönelik bakış açıları saptanacaktır. Bu hal av turizmine yönelik gelişen durum veya olaylara dışarıdan bakma ve uygun stratejiler izleme noktasında yetkililere önemli bir kolaylık sağlayacaktır.
- Balıkesir ilinde av turizmi konusunda gelişimlerin sağlanması gerekmektedir. Özellikle avcı turist sayısının artırılması ve bu turistlerin milliyetlerinin daha fazla çeşitlendirilmesi (farklı milletlerden olunması) ile av turizmi faaliyetlerinin tanıtımının artırılması önemlidir.
- Balıkesir ilinin av turizmi konusundaki zayıf yönleri ve tehditleri Balıkesir ilinin ilgili resmi kurum yetkililerinin görüşlerine başvurularak araştırılabilir. Sonuç olarak; ön plana çıkan noktalar üzerinde geliştirme ve iyileştirme stratejileri meydana getirilebilir ya da bunlara ağırlık kazandırılabilir.
- Tabiat ve av turizmi çeşitleri kapsamında Balıkesir ilinin değerlendirilmesi sağlanabilir.
- Balıkesir ilinin flora ve fauna varlığı araştırılabilir, bu bilgiyle beraber söz konusu ilin av turizmi konusundaki potansiyel ve etkilerinin göz önüne serilmesine zemin hazırlanabilir.
- Balıkesir ilinin genel turizmi içerisinde av turizmi tipinin yeri ve etkisi araştırılabilir. Bu araştırma Balıkesir ilinde turizm bölümlerinde öğrenim gören ön lisans, lisans ya da lisansüstü öğrencilerin görüşlerine başvurularak gerçekleştirilebilir.
- Avcı turistleri Balıkesir iline gitmeye yönelten motivasyon ve etkenlerin genel turizm bakış açısı yardımıyla irdelenmesi ve av turizmi odaklı uygun stratejilerin meydana getirilmesi veya geliştirilmesi önemlidir. Bundan dolayı söz konusu kapsamda geniş çaplı bir araştırma kitabı yazılabilir.
- Balıkesir ilinin coğrafi konumunun söz konusu ilin av turizmi kaynakları üzerindeki avantaj ve dezavantajları betimsel analiz tekniği değerlendirilerek araştırılabilir.
- Balıkesir ili yerel halkının il içerisindeki av turizmi farkındalığı üzerine bir çalışma yürütülebilir.

Kaynakça

- Akoğlan Kozak, M. & Bahçe, S. (2009). *Özel ilgi turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Akoğlan Kozak, M. & Bahçe, S. (2012). *Özel ilgi turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Alkan, U. M. (2014). *Antalya bölgesinde yaban hayatı açısından av turizmi üzerine incelemeler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Anonim (2008). *Türkiye’de av turizmi uygulamaları*. Av ve Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı.
- Av Yönetimi Bilgi Sistemi (2024). Avlak haritaları. <https://avbisresim.tarimorman.gov.tr/AVBIS/AvlakHaritalari/10.jpg> adresinden 25 Nisan 2024 tarihinde alınmıştır.
- Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2024a). Av turizmi. <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-90617/avturizmi.html#:~:text=%C4%B0limiz%20Av%20Turizmi%20a%C3%A7%C4%B1s%C4%B1ndan%20da,Kazda%C4%9Flar%C4%B1%2C%20Dursunbey%20Ala%C3%A7am%20Da%C4%9Flar%C4%B1%20uygundur> adresinden 25 Nisan 2024 tarihinde alınmıştır.
- Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2024b). Genel bilgiler. <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65827/genel-bilgiler.html> adresinden 25 Nisan 2024 tarihinde alınmıştır.
- Başkaya, Ş. (1999). Av turizmi. *Orman ve Av*, 1(1), 19-21.
- Bauer, J. & Herr, A. (2004). Hunting and fishing tourism. K. Higginbottom (Ed.). *Wildlife tourism* (ss. 57-77). Common Ground Publishing Ptd.
- Bayer, Z. (1992). *Turizme giriş*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
- Çam, O. & Çelik, C. (2022). Evaluation of bocuk night within the framework of faith tourism events. *Journal of Applied Tourism Research*, 3(1), 37-56.

- Çam, O. & Çılgınoğlu, H. (2021). Tosya ilçesinin turizm potansiyeli. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 156-175.
- Çılgınoğlu, H. & Çam, O. (2021). Turizm potansiyelinin geliştirilmesinde yerel yönetimlerin rolü ve etkisi: Kastamonu örneği. O. K. Yılmaz (Ed.). *Belediyelerin genişleyen ekosistemleri üzerine disiplinlerarası çalışmalar* (ss. 47-76). Nobel Bilim Eserler.
- Çolak, O. (2009). *Turistik ürün çeşitlendirme kapsamında kırsal turizm ve kırsal turizm işletmeciliği: Şirince örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi.
- Diktaş, D. (2006). *Kara avcılığı kanununun uygulanmasından kaynaklanan hukuksal sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Dilek, S. E. & Günlü Küçükaltan, E. (2018). Hayvan odaklı turizm faaliyetlerine meta eleştirel bakış: Türkiye örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 29(1), 1-12.
- Ege, Z. (2008). Av turizmi. N. Hacıoğlu & C. Avcıkurt (Ed.). *Turistik ürün çeşitlendirmesi* (ss. 343-364). Nobel Yayıncılık.
- Emekli, G. (2015). Dağlar, dağcılık ve turizm. R. Efe (Ed.). *Coğrafya'da yeni yaklaşımlar* (ss. 205-217). Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Geranaz, H. & Yılmaz, H. (2022). COVID-19 pandemisinin Türkiye'de farklı turizm çeşitleri üzerindeki etkisinin Google-Trends verileri aracılığıyla incelenmesi. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 5(2), 880-898.
- Geray, U. (1999). Av ve yaban hayatı yönetiminde yeni bir yaklaşım gereksinimi. *Av Günü Dergisi*, 1999(31), 14.
- Güler, T., Şahnagil, S. & Güler, H. (2016). Kent kimliğinin oluşturulmasında kültürel unsurların önemi: Balıkesir üzerine bir inceleme. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 12(Özel Sayı 1), 85-104.
- Gümüüş, G. (2019). *Turistik ürün çeşitlendirmesi: Kapadokya bölgesindeki inanç turizmi kaynaklarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Güneş, Y. (2009). Av ve yaban hayatına karşı işlenen suçlar ve kabahatler: mukayeseli hukuka dayanan bir analiz. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 59(2), 15-29.
- Gürdal, M. (2006). Türkiye'de turizmin öncü şehri Balıkesir'e yönelik yeni açılımlar ve fırsatlar. 2. *Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi*, Nisan 20-22, Balıkesir, 229-244.
- Karaman, A. & Gül, M. (2015). Kırsal turizmin sosyo-kültürel-ekonomik etkileri çerçevesinde Konya ili Hadim ilçesi için öneriler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 2015(10), 1-23.
- Kumartaşlıoğlu, S. (2006). *Balıkesir masallarında motif ve tip araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel ilgi turizmi*. Ekin Yayınevi.
- Metin, A. E. & Ören, V. E. (2023). Sürdürülebilirlik kapsamında Uşak ili av turizmi potansiyelinin araştırılması. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences*, 10(28), 110-120.
- Oğurlu, İ. & Ünal, Y. (2011). Yaban hayatı çalışmalarında üniversite, yerel halk ve kamu işbirliği: Isparta Aksu örnek avlağında yaban domuzu envanteri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 12(1), 7-12.
- Olcay, A., Dağlıoğlu, T. & Sürme, M. (2019). Turistleri av turizmine yönelten nedenlerin belirlenmesine yönelik araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 6(3), 285-293.
- Osmonalieva, B. (2007). *Bir turistik ürün çeşidi olarak av turizmi ve Kırgızistan'da av turizmi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Özbey, Ö. & Bayraktar, B. (2023). Balıkesir'in ekonomik yapısı. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 21-42.
- Özdemir Yılmaz, G. & Kafa Gürol, N. (2012). Balıkesir ilinin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2), 23-32.
- Özer, O. (2015). *Av turizmi ve görsel medya: Yaban TV'nin Türkiye'deki yerli turist avcılarının tutumlarına yönelik etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi.
- Özer, O. (2020). Türkiye'nin av turizmi potansiyeli konusunda bir değerlendirme. *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel*, 3(1), 71-86.
- Özer, O. & Cihangir, İ. S. (2016). Yaban TV'nin yerli avcılarının tutumlarına yönelik etkileri ve av turizmi açısından irdelenmesi: Nevşehir ili örneği. 2. *Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu*, Mayıs 2-4, Nevşehir, 1171-1193.
- Özer, O. & Özcan, C. C. (2023). Türkiye av turizminde avlanma yöntemleri ve ekipman tercihleri. O. Çelen & A. Ünal (Ed.). *Turizm ve destinasyon araştırmaları III* (ss. 195-232). Paradigma Akademi.
- Pak, M., Aysabar, A. & Okumuş, A. (2022). Kahramanmaraş yöresindeki avcılarının avlanma ile ilgili bilinç düzeylerinin belirlenmesi. *Turkish Journal of Forest Science*, 6(1), 129-141.
- Resmi Gazete (2023). *2023-2024 Av Dönemi Merkez Av Komisyonu Kararı*. Sayı: 32262 (Mükerrer). Karar Tarihi: 15 Haziran 2023. Karar No: 22. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230728M1-2.pdf>.
- Saatcı, G. & GÜDÜ Demirbulat, Ö. (2019). Ekoturizm aktivitelerinin tanıtım broşürleri perspektifiyle değerlendirilmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 322-337.
- Sarı, A. & Arpacık, A. (2020). Türkiye'nin yaban hayatı odaklı turizm potansiyeli. *Uluslararası Tarım ve Yaban Hayatı Bilimleri Dergisi*, 6(2), 355-364.
- Şafak, İ. (2003). Türkiye'deki av turizmi uygulamalarının özel avlak işletmelerine etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 4(2), 133-148.

- Şengül, A. & Çılgınoğlu, H. (2022). Av turizminin ekonomik etkisinin belirlenmesi: Kastamonu örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 1333-1345. <https://doi.org/10.11616/asbi.1160537>.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı DKMP Bursa 2. Bölge Müdürlüğü (2024). Balıkesir-korunan alanlar. 1-16. <https://bolge2.tarimorman.gov.tr/Documents/Bal%C4%B1kesir%20Korunan%20Alanlar.pdf>.
- Tuna, H. (2021). Av turizmi. *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*, <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/av-turizmi> adresinden 25 Mayıs 2024 tarihinde alınmıştır.
- Turizme Bakış (2020). Av turizmi nedir? Av turizmi hakkında bilgi. <https://www.turizmebakis.com/av-turizmi/> adresinden 3 Mayıs 2024 tarihinde alınmıştır.
- Türkan, E. E. & Önder, S. (2011). Balıkesir kenti çocuk oyun alanlarının irdelenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8(3), 69-80.
- Ulusoy, H. (2015). Av turizminin kırsal turizm açısından kırsal kalkınma üzerindeki etkisinin irdelenmesi. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 8(2), 74-80.
- Unur, K. (2000). Av turizminin hukuksal açıdan incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 305-335.
- Usta, Ö. (1994). *Turizm 1-2*. Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yavuz, E. (2018). *Giresun ilinde avcı profiline belirlenmesi ve yaban hayatı insan çatışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi.